

دُرّ پارسى

مؤلفين:

دکتر سولماز مظفرى

زهرا حيدرى

الهام ولايتى

سرشناسه: مظفری، سولماز، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور: دُر پارسی/مولفین سولماز مظفری، زهرا حیدری، الهام ولایتی.

مشخصات نشر: شیراز: ارم شیراز، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۳۱۶ ص: مصور.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۹۷-۳۳-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

موضوع: ادبیات فارسی -- تاریخ و نقد

موضوع: ادبیات فارسی -- مجموعه‌ها

شناسه افزوده: حیدری، زهرا، ۱۳۴۱ -

شناسه افیس: ولایتی، الهام، ۱۳۵۹ -

رده بندی کتبی: ۱۳۹۴ د ۴ م ۳۳۷۴/ PIR

رده بند دیوبی: ۸۴۰/۹

شماره کتاب مجلسی: ۴۰۸۰۲۲

نام کتاب: دُر پارسی

مولفین: سولماز مظفری، زهرا حیدری الهام ولایتی

صفحه آرا: محبوبه پراهیمیان

طراح جلد: مهندس ساسان کاظمی

تیراژ: ۲۰۰۰ جلد

قطع: وزیری

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

تعداد صفحات: ۳۱۶ ص

ناشر: انتشارات ارم شیراز

لیتوگرافی و چاپ: واصف

نوبت چاپ: اول

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: واصف

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۹۷-۳۳-۱

مدیر مسئول انتشارات: دکتر مسعود صفار

آدرس: شیراز- میدان دانشجو- مجتمع پزشکی نشاط- طبقه چهارم- انتشارات ارم شیراز

تلفن: ۰۷۱-۳۶۴۶۲۰۷۷ فاکس: ۰۷۱-۳۶۴۶۲۰۵۸

وب سایت: www.erampub.ir

طبق قانون حمایت از آثار مؤلفین و مترجمین، تمامی حقوق جهت مؤلف و ناشر بر اساس قرارداد فی مابین محفوظ است و هرگونه کپی برداری ممنوع و پیگرد قانونی دارد.

فهرست مطالب:

۱۰	پیش گفتار
۱۱	دیاچه
۱۳	بخش نخست: دانش های ادبی
۱۴	تاریخ زبان فارسی
۱۹	سبک شناسی شعر و نثر
۳۰	انواع ادبی
۳۵	نقد ادبی
۳۷	قالب های شعر
۴۳	فنون بلاغی
۵۱	مکتب های ادبی از پایی
۵۵	بخش دوم: متون مهم و نویسی
۵۶	رودکی سمرقندی
۵۸	حکیم ابوالقاسم فردوسی
۶۲	ابوالفضل بهقی
۶۶	باباطاهر همدانی
۶۷	خواجہ نظام الملک توسی
۶۹	امیر عنصر المعالی کیکاوس بن اسکندر و شمس
۷۰	ناصر بن خسرو قبادیانی بلخی
۷۳	محمد غزالی طوسی
۷۵	عین القضات همدانی
۷۷	مسعود بن سعد سلمان لاهوری
۸۰	عطار نیشابوری
۸۲	عطاملک جوینی
۸۶	حکیم سنایی غزنوی
۸۷	نصر الله منشی
۸۹	خیام نیشابوری
۹۰	انوری ابیوردی
۹۱	سعدالدین وراوینی

۹۲	خاقانی شروانی
۹۴	نظامی گنجوی
۹۶	مولانا جلال‌الدین محمد بلخی
۹۸	سعدی شیرازی
۱۰۰	امیر فخرالدین محمود فریومدی
۱۰۱	خواجوی کرمانی
۱۰۳	حافظ شیرازی
۱۰۵	مُحتشم کاشانی
۱۰۶	وحشی شانی
۱۰۷	حزین لاریجی
۱۰۸	جامی
۱۰۹	شیخ بهایی
۱۱۱	ابوطالب کلیم کاشانی
۱۱۲	صائب تبریزی
۱۱۳	قائم‌مقام فراهانی
۱۱۵	هاتف اصفهانی
۱۱۶	طیب اصفهانی
۱۱۷	فروغی بسطامی
۱۱۸	میرزا حبیب قآنی
۱۱۹	محمد شفیع شیرازی
۱۲۰	علی اکبر دهخدا
۱۲۴	میرزا محمد تقی بهار
۱۲۶	محمد علی جمال‌زاده
۱۲۹	علی اسفندیاری (نیما یوشیج)
۱۳۰	سید محمد حسین بهجت تبریزی
۱۳۱	پروین اعتصامی
۱۳۲	رهی معیری
۱۳۳	ایرج میرزا
۱۳۵	مهدی حمیدی شیرازی

۱۳۶	سید جعفر شہدی
۱۳۸	رسول پرویزی
۱۴۶	فریدون تولکی
۱۴۸	محمد بہمن بیگی
۱۵۳	سیمین دانشور
۱۵۷	عبدالحسین زرین کوب
۱۶۰	ابراہیم گلستان
۱۶۲	جلال آل احمد
۱۶۸	احمد شاملو
۱۷۰	محمد علم سلاہ بدوشن
۱۷۲	سیاوش کسرابی
۱۷۹	فریدون مشیری
۱۸۲	مہدی اخوان ثالث
۱۸۹	غلامحسین یوسفی
۱۹۲	امیر ہوشنگ ابتہاج
۱۹۳	سیمین بہمانی
۱۹۴	سہراب سپہری
۱۹۵	مہرداد بہار
۱۹۶	فروغ فرخزاد
۱۹۷	علی شریعتی
۱۹۹	غلامحسین ساعدی
۲۰۷	طاہرہ صفارزادہ
۲۰۹	محمد رضا شفیعی کدکنی
۲۱۱	حمید مصدق
۲۱۲	احمد رضا احمدی
۲۱۴	سید علی موسوی گرمارودی
۲۱۸	محمد علی بہمنی
۲۱۹	علی حاتمی
۲۲۶	حسین منزوی

۲۲۷.....	سلمان هراتی.....
۲۲۸.....	قبصر امین پور.....
۲۲۹.....	علی رضا قزوہ.....
۲۳۰.....	حمید رضا طالقانی.....
۲۳۵.....	بخش سوم: ادبیات جهان.....
۲۳۶.....	دانتہ آلیگیری.....
۲۴۰.....	ویلیام شکسپیر.....
۲۴۱.....	زبیب النسا.....
۲۴۲.....	گوته.....
۲۴۳.....	لئو تولستوی.....
۲۴۷.....	رایبندرانات تاگور.....
۲۴۸.....	موریس مترلینک.....
۲۴۹.....	آندره ژید.....
۲۵۰.....	محمد اقبال لاہوری.....
۲۵۱.....	جبران خلیل جبران.....
۲۵۲.....	ارنست همینگوی.....
۲۵۳.....	پابلو نرودا.....
۲۵۴.....	نازک صادق الملائکہ.....
۲۵۵.....	جبرا ابراہیم جبرا.....
۲۵۷.....	گابریل گارسیا مارکر.....
۲۶۳.....	غادہ الشمان.....
۲۶۴.....	بخش چهارم: نگارش.....
۲۶۵.....	سادہ نویسی.....
۲۶۶.....	بایدها و نبایدهای املائی و نگارشی.....
۲۶۷.....	چگونہ بنویسیم.....
۲۷۵.....	علائم نشانہ گذاری.....
۲۷۹.....	خاطرہ نویسی.....
۲۸۰.....	خلاصہ نویسی.....
۲۸۲.....	نامہ نگاری.....

۲۸۷	طنزپردازی.....
۲۹۰	شیوه ساخت پست الکترونیکی (رایانامه).....
۲۹۳	سفرنامه.....
۲۹۶	زندگی نامه.....
۲۹۸	مقاله.....
۳۰۵	گزارش.....
۳۰۸	کلمه های مشابه.....
۳۱۴	کتاب نامه.....

پیش گفتار

حمد و ثنای بی کران ایزد گیتی را که لطف و کرمش امکان و امانی داد تا درسخن را چون پرنیایی تافته از حله‌ی جان ملک ادب پرور «شیراز» به طبع درآوریم و آن را به زیورها و زینت های ادب پارسی بیاراییم. اکنون که فیوضات خداوندی در انجام این مقال یاریگرمان گردید، آن را به پیشگاه ادب دوستان و ادیبان تقدیم می داریم تا از سر مهر و محبت همیشگی، کاستی هایش را گوشزد نمایند.

شاید در نگاه نخست، چنین در نظر آید که توزقِ دفتری چند از متون نظم و نثر و گزینش آنان و به هم پیوند آن برای تدوین کتابی درسی، آن هم کتابی که در دسترس تمامی دانشجویان رشته های مختلف درسی قرار می گیرد، کاری بس آسان است، اما ما بر آنیم یا لااقل خواسته مان این است - با وجود مشغله های متعدد، کتابی با نقص کمتر به رشته ی تحریر درآوریم، به همین منظور تلاش کردیم به دین پژوهی بسیاری از کتاب های درسی عمومی نسبت به ادب معاصر پارسی، حجم بیشتری از کتاب را به این مرخص اختصاص دهیم و در بخش نگارش نیز به اختصار برخی از مهارت های نگارشی را یادآور سویم. در بخش نخست کتاب نیز به اجمال کلیات ادبی را گنجانده ایم تا مدنظر دانش پژوهان قرار گیرد. برای آنکه از ادب برون مرزی و ادبیات جهان نیز به دور نماییم، چند برگزیده از آثار نویسندگان و شاعران جهان در بخش پایانی گنجانده ایم.

مؤلفین کتاب حاضر هرگز ادعای تهیه ی کتابی بی نقص را ندارند؛ اما سعی بر آن بوده است که مناسب با شرایط و ظرفیت های علمی دانشگاه ها و مراکز آموزشی، مفید از امکانات موجود، تمامی تلاش خود را صرف به گزینی مطالب نمایند. در این مسیر مرهون تلاش ها، مساعدت های عزیزان بسیاری بوده ایم که در این مقدمه ی کوتاه امکان تشکر از همه ی آن ها رجوع نداریم، اما بایسته است به نام بعضی از این عزیزان اشاره شود: این اثر را مرهون همکاری های بی دریغ و به پشتوانه ی استادان ارجمند، آقای دکتر محمد رضا قانندی، معاونت سمای دانشگاه آزاد اسلامی شیراز و خانم مهندس مریم حق پناه، ریاست دانشکده ی سما واحد خاوران و خانم مهندس مقصودزاده، معاونت دانشکده سما واحد خاوران می دانیم و از زحمات ایشان سپاسگزاریم. هم چنین بر خود فرض می دانیم از زحمات بی شائبه ی خانم مهندس حمیده ادراکی، مدیر گروه عمومی دانشکده ی سما شیراز که اولین و مهم ترین مشوق در تدوین این کتاب بوده اند، تشکر و قدردانی نماییم.

دیباجه

اول دفتر

صانع و پروردگار، حیّ توانا
صورت خوب آفرید و سیرت زیبا
مرغ هوا را نصیب و ماهی دریا
روزی خود می‌برند پشه و عتقا^۱
در بن چاهی به زیر صخره صمّا^۲
برگِ تر از چوب خشک و چشمه ز خارا^۳
نخل تناور کند ز دانه خرما
از همه عالم نهان و بر همه پیدا
از عظمت ماورای فکرت دانا
حمد و ثنا می‌کند که موی بر اعضا
حیات خورد بر نصیب رحمت فردا
ور همه بی بی منزّهی و مبرا
با همه کرایان عالم بالا
ورنه کمال تر و هم کی رسد آنجا

(برای سعدی)

اول دفتر به نام ایزد دانا
اکبر و اعظم خدای عالم و آدم
از درخشش آفتاب بنده نسوازی
قسمت خورد من خورند منعم و درویش
حاجت مورت به سرم غیب بداند
جانور از نطفه می‌کند شکر از نی
شربت نوش آفرید از لکس نهال^۴
از همگان بی نیاز و بر همه مشفق
پرتو نور سراقات^۵ جلال شد
خود نه زبان در دهان عارف مدهوش
هر که نداند سپاس نعمت امروز
بار خدایا مہمندی و مدبر
ما نتوانیم حق حمد تو گفتن
سعدی از آنجا که فهم اوست سخن گفت

^۱ - سیرغ.

^۲ - سخت و محکم.

^۳ - سنگی سیار سخت و محکم از دسته‌ی سنگ‌های آذرین درونی.

^۴ - زنبور عسل.

^۵ - جمع سراق: خیمه، سراپرده.